

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 5 D. NUTARIMO NR. 1901 „DĖL NAFTOS
PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ SUDARYMO REGLAMENTAVIMO,
TVARKYMO, KAUPIMO, NAUDOJIMO IR PRIEŽIŪROS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO (TAP-19-1765) (19-11233(2))**

2019-11-06 Nr. NV-3112

Vilnius

Projekto rengėjas: Energetikos ministerija.

Projekto tikslas: galutinai perkelti į nacionalinius teisės aktus 2018 m. spalio 19 d. Komisijos įgyvendinimo direktyvos (ES) 2018/1581 reikalavimus dėl atsargų saugojimo įpareigojimų ir apskaičiavimo metodų. Taip pat siūloma stiprinti Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – VERT) įgaliojimus naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo priežiūros srityje.

Dabartinė situacija:

1. Europos Komisija, įvertinusi atsargų kaupimo ir tvarkymo valstybėse narėse įpareigojimo įgyvendinimą, priėmė sprendimą atlikti Direktyvos 2009/119/EB pakeitimus, siekiant lankstesnio šios direktyvos įgyvendinimo, taip pat atlikti kitus redakcinio pobūdžio pakeitimus. Lietuvoje atsargos kaupiamos ir tvarkomos vykdamas Direktyvos 2009/119/EB nuostatas. Atsargas šalyje kaupia įpareigosios įmonės (privatūs ūkio subjektai) ir centrinė naftos produktus ir naftos atsargas kaupianti ir tvarkanti organizacija VšĮ Lietuvos energetikos agentūra (toliau – centrinė saugykla). Centrinė saugykla kaupia ir tvarko specialiąsias atsargas, kurių kasmet turi pakakti ne mažiau kaip 30 dienų, taip pat turi pareigą su įpareigosios įmonėmis sudaryti atsargų kaupimo ir tvarkymo susitarimus ir teikti šioms įmonėms atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugas. Likusią atsargų dalį kaupia įpareigosios įmonės. Vienas iš esminių Direktyvos (ES) 2018/1581 pakeitimų, yra atsargų kaupimo ir tvarkymo termino nuo liepos 1 d. įtvirtinimas. Metinio atsargų saugojimo įpareigojimą atidėjus trimis mėnesiams, valstybės narės turėtų daugiau laiko vidaus procedūroms užbaigti, tam pakaktų mažesnių išlaidų. Europos Sąjungai perkėlus atsargų kaupimo terminą, kad šalis 2021 m. keletą mėnesių neliktų visiškai be atsargų, 2020 m. nustatomas pereinamasis periodas: kitais metais pradėsiančios atsargas kaupti įmonės bus įpareigosios jas kaupti 14 mėnesių.

2. Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymu VERT yra įpareigota vykdyti atsargų kaupimo ir tvarkymo priežiūrą ir teisės aktų nustatyta tvarka periodiškai tikrinti ir prižiūrėti, kaip centrinė saugykla, įpareigosios atsargas kaupti įmonės ir kitos įmonės, teikiančios atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugas, kaupia ir tvarko atsargas. Iki 2019 m. liepos mėnesio šias funkcijas vykdė Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos, o ją prijungus prie Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos, Valstybinės energetikos inspekcijos teisės ir pareigos perėjo VERT. Nepaisant įstatymuose numatytų įgaliojimų priežiūrai, pareigūnams neturint galimybių patikrinti atsargų kaupimo ir konstatuoti atsargų nesukaupimo fakto, nėra teisinių poveikio priemonių taikymo galimybių. Kiekvienais metais nustatomos naujos atsargų kaupimo užduotys, todėl per metus nepatikrinus įmonės ir faktiškai nenustačius, ar įmonė kaupia nustatytas atsargas, gali susidaryti situacija, kad nekaupianti atsargų įmonė išvengs teisės aktuose nustatytų poveikio priemonių. Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatyme įtvirtinta nuostata, stiprinanti VERT atsargų kaupimo ir tvarkymo priežiūros įgaliojimus, vykdamas atsargų patikrinimus. Ši nuostata nurodo, kad atsargos laikomos nesukaupiomis, jei nesudaromos sąlygos ar kitaip trukdomai VERT atlikti atsargų patikrinimą. Atitinkamai, nutarimo projektu nustatomi konkretūs VERT pareigūnų, vykdančių atsargų patikrinimą, veiksmai.

Projekto esmė:

- Pakeisti Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo reglamentavimo, tvarkymo, kaupimo, naudojimo ir priežiūros taisyklėse nustatytus terminus atsargų kaupimo užduočių apskaičiavimui, patvirtinimui ir galiojimui, taip pat nustatyti naujus centrinės saugyklos taikomų atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų tarifų tvirtinimo ir įsigaliojimo terminus.

- Nustatyti VERT pareigūnų veiksmus situacijose, kurios anksčiau nebuvo įvertintos teisės aktuose, ir sudaryti sąlygas efektyviau vykdyti atsargų kaupimo priežiūros ir kontrolės funkcijas;
- Atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus, siekiant, kad nutarimas visiškai atitiktų Direktyvos 2009/119/EB pakeitimus.

Atitiktis Vyriausybės programai: nutarimo projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Derinimas: Nutarimo projektas buvo teiktas išvadoms gauti Teisingumo ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, VERT, Lietuvos statistikos departamentui, Valstybinei mokesčių inspekcijai, VšĮ Lietuvos energetikos agentūrai, AB „ORLEN Lietuva“, Lietuvos naftos produktų prekybos įmonių asociacijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Lietuviškų degalinių sąjungai. Į esmines Teisingumo ministerijos ir VERT pastabas ir pasiūlymus buvo atsižvelgta, dėl VERT pastabos, į kurią neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė